

Ismét Magyarország a téma az Európai Unióban

2010 óta az Európai Unió intézményei részéről folyamatosan érik bírálatok Magyarországot a kormány intézkedései miatt. Most ismét vizsgálódhat az Európai Bizottság „A koronavírus elleni védekezésről” szóló törvényjavaslat miatt.

Március 20-án nyújtotta be a magyar kormány nevében Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes az országgyűlésnek azt a [törvényjavaslatot](#), mely a veszélyhelyzetre vonatkozó sajátos szabályokat tartalmazza. A legfontosabb pontjai ennek a tervezetnek, hogy veszélyhelyzet fennállása esetén a kormány rendeletekkel hozhat intézkedéseket, és, ha szükséges, törvényeket is felfüggeszthet. Ezt a jogát azonban csak a járvánnyal összefüggő döntések során gyakorolhatná. Ezen felül, a veszélyhelyzet ideje alatt időközi választásokat, illetve országos és helyi népszavazásokat sem lehetne tartani. Módosítanák a Büntető Törvénykönyv (Btk.) járványügyi védekezésről szóló és rémhírterjesztésről szóló paragrafusát is.

A törvényjavaslatot ugyan még el sem fogadta a parlament, de máris számos kritika érte. A magyar ellenzéki politikusok nem a konkrét intézkedéseket, csupán azt bírálták, hogy korlátlan ideig adna felhatalmazást a kormánynak, így ők azt indítványozták, hogy csak 90 napig legyen hatályban, amit azt követően az országgyűlés meghosszabbíthat.

Március 23-án egy cseh liberális európai parlamenti képviselő levélben kérte az Európai Bizottságot, hogy foglalkozzon a magyar törvényjavaslattal. A politikus azzal érvelt, hogy még ebben a helyzetben sem veszélyeztetheti egy tagállam a demokrácia és a jogállamiság értékeit, továbbá azt is kifogásolta, hogy a Btk. módosításában nincsen pontosan meghatározva, mit ért a jogalkotó a félrevezető információ kifejezés alatt. Egy nappal később az Európai Parlament Állampolgári Jogi Bizottsága is az Európai Bizottsághoz fordult, hogy vizsgálja meg, a magyar javaslat megfelel-e az [Európai Unióról szóló szerződés](#) 2. cikkével. Ebben a cikkben foglalták össze az EU alapértékeit, mint például az emberi jogokat, a szabadságot, az egyenlőséget, a demokráciát és a jogállamiságot.

Egy ilyen bizottsági vizsgálat során jogi és nem politikai szempontokat kell figyelembe venni, valamint nem szerencsés jóslatokba bocsátkozni arra vonatkozóan, hogy a javaslat esetleges elfogadását követően, mi is lesz a gyakorlatban. Ennek megfelelően értékelve a törvénytervezetet és a kritikákat a következő megállapításokat lehet tenni. A kormánynak a magyar polgárok által választott országgyűlés ad felhatalmazást, és ugyanez a testület dönti majd el, hogy mikor vonja azt vissza. Franciaországban szintén rendeleti törvényalkotást vezettek be, és ugyan ott szabtak egy két hónapos időkorlátot, ám azt a parlament kitolhatja, akár több alkalommal is.

A magyar javaslatnak nincsen olyan pontja, amely az egyenlőség elvét sértené meg. Problémának tarthatnánk, hogy nem lehet választásokat rendezni, amelyek nélkül tudvalevően nem beszélhetünk demokráciáról, ám a jogszabály csak az időközi választásokat függeszti fel. Franciaországban és Angliában viszont rendes választásokat halasztottak el, esetükben mégsem merült fel ez a kritika.

A legtöbb bírálat az Európai Parlament részéről a Btk. módosításhoz kapcsolódott. Erre vonatkozóan felmerülhet, hogy a jogalkotó esélyt teremt vele a sajtó- és a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozására. Ha azonban megvizsgáljuk az új szöveget, láthatjuk, hogy a 337.

§ (1) bekezdése majdnem szó szerint megegyezik a jelenleg hatályos Btk. szabályozásával, csupán azzal egészítették ki, hogy a *közveszéllyel összefüggésben* állított valótlan tényekre vonatkozna. Ez a módosítás egyértelműbbé teszi, hogy mikor követ el valaki bűntettet. A (2) bekezdést nem tartalmazza most a rémhírterjesztésről szóló paragrafus, de ott sem fogalmaz pontatlanul a javaslat. Egyfelől azért, mert ugyanazokkal a kifejezésekkel él, mint az (1) bekezdésben – „valótlan tény”, „való tény oly módon elferdítése” -, és azokkal kapcsolatban mindeddig senki sem fogalmazott meg aggályokat, továbbá a gyakorlat sem adott erre okot. Másfelől azért sem pontatlan, vagy tesz lehetővé aránytalan korlátozásokat, mert tényekről és nem véleményekről van szó. A valótlan, hamis, vagy elferdített tények közlése pedig kívül esik a sajtószabadság keretein.

Az Európai Bizottságnak a vizsgálódása során ezeket a megközelítéseket is figyelembe kellene vennie. Azt, hogy a gyakorlati alkalmazás során merülnek-e majd fel problémák, nem lehet most előre jelezni.

2020.03.26. Kalas Vivien